

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

25 februarie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judcătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2014 și de avocatul Mihail Coțescu în numele inculpatului Dumitru Macari, împotriva sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 27 iunie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2014, în cauza penală în privința lui

Macari Dumitru Mihail,

născut la 08 noiembrie 1958, originar din s. Pitușca, r-ul Călărași, domiciliat în com. Dobrogea, str. I. Creangă, nr. 1, ap. 68, mun. Chișinău,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 14 august 2013 - pînă la 27 iunie 2014; (instanța de fond);

2. de la 18 iulie 2014- pînă la 06 noiembrie 2014; (instanța de apel);

3. de la 15 ianuarie 2015 - pînă la 25 februarie 2015; (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹⁾ Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 27 iunie 2014, Macari Dumitru a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

S-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul reprezentantului legal al părții vătămate Mereuță Andrei prejudiciul material în sumă de 2472,18 lei, prejudiciul moral în sumă de 40 000 lei și 2000 lei cheltuieli de judecată.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Macari Dumitru la 26 mai 2013, aproximativ la 20³⁰, conducînd autobuzul de model „Liaz 525625” cu n/î C JP - 691 de pe ruta nr. 33, în care se aflau pasageri, ajungînd în stația situată în preajma blocului locativ de pe str. Ismail - 106/2, mun. Chișinău, a stopat autobuzul

pentru debarcarea și îmbarcarea pasagerilor, după care fără a se asigura că toți pasagerii au finisat coborârea și urcarea în autobuz, intenționând să continue deplasarea în direcția spre str. Ismail, a repus mijlocul de transport în mișcare din stație, unde nu a manifestat prudență sporită la trafic și nu a luat măsurile necesare de precauție pentru a evita accidentul în traficul rutier, încălcând astfel prevederile pct.80. alin. (1) lit. c), d) al Regulamentului Circulației Rutiere, conform căruia „Conducătorul vehiculului de rută este obligat: c) să închidă ușile numai după ce pasagerii au coborât ori au urcat; d) să repună în mișcare vehiculul din stație după ce a luat măsurile necesare de precauție pentru a evita accidentul în traficul rutier” și prevederile pct.39 alin. (1) al RCR, conform căruia „Înainte de începerea deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic” precum și prevederile pct.45 alin. (1) și (2) al Regulamentului nominalizat, care prevede că „Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră; iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, și ca urmare cu roata dreaptă din spate a autobuzului a mers peste piciorul stâng al cet. Mereuța Eugenia, care în acel moment cobora la stație din autobuzul în cauză.

În rezultatul accidentului rutier cet. Mereuța E. i-au fost cauzate conform raportului de expertiză medico - legală nr.1697/D din 24.07.2013 *vătămări corporale grave*, vătămări ce s-a soldat cu amputarea membrului inferior stâng.

3. Împotriva sentinței au declarat apel:

- procurorul, care, invocând blândețea pedepsei, a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a lui Macari Dumitru în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 4 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

În argumentarea apelului s-a invocat că, instanța de fond la stabilirea pedepsei inculpatului nu a luat în considerație gravitatea infracțiunii comise, precum și nu a ținut cont de faptul că Macari D., atât la faza de urmărire penală, cât și în cadrul cercetării judecătorești, nu a recunoscut vinovăția în cele înscrise, astfel neconștientizând faptul că acțiunile sale infracționale au provocat urmări

grave. Consideră că pedeapsa aplicată inculpatului nu va atinge scopurile propuse de art. 61 alin. (2) Cod penal, iar la stabilirea acesteia instanța de fond nu a luat în considerație că inculpatul pînă în prezent nu a restituit părții vătămate prejudiciul material și moral cauzat prin infracțiune;

- avocatul Conțescu Mihail în numele inculpatului, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărîri de achitare sau încetare a procesului penal în baza art. 391 Cod de procedură penală .

În argumentarea soluției solicitate apelantul a invocat că procesul penal urmează a fi încetat în legătură cu faptul că urmărirea penală a fost efectuată de către o persoană care nu era în drept să efectueze urmărirea penală, deoarece atît ordonanța privind pornirea urmăririi penale cît și de fixare a termenului urmăririi penale nu conțin rezoluția conducătorului organului de urmărire penală despre împuternicirea d-lui A. Soroceanu cu atribuția de a exercita urmărirea penală în prezenta cauză, prin urmare raportul cu propunerea de punere sub învinuire este nul, iar în consecință este nulă și ordonanța de punere sub învinuire.

Totodată, a menționat că instanța de judecată a dat o apreciere eronată declarațiilor martorului Mereuță Ion, care nu a văzut momentul căderii victimei, martorului Braga Ștefan, din care rezultă că în momentul cînd autobuzul s-a pornit, ușile erau închise. La fel, instanța nu a ținut cont de faptul că Mereuță E. suferea de astmă, fapt care nu exclude că căderea ei cu piciorul sub roata autobuzului s-a produs în rezultatul accesului de astmă urmare a forțării fizice după o călătorie în autobuz, sau în rezultatul oscilației tensiunii arteriale;

- succesorul părții vătămate Mereuță Andrei, care a solicitat casarea parțială a sentinței în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpatului suma de 200 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, argumentînd că instanța de fond neîntemeiat a considerat că prejudiciul moral solicitat este unul excesiv, fără a ține cont de consecințele care au survenit în urma accidentului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2014, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate și menținută hotărîrea contestată.

5. Colegiul penal a statuat că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor pe dosar, a apreciat probele cauzei din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, corect ajungînd la concluzia de vinovăție a inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Instanța de apel a respins ca fiind nefondate solicitările avocatului privind

achitarea inculpatului dat fiind faptul că acestea se combat de probele administrate.

La fel, Colegiul penal a respins solicitarea avocatului privind încetarea procesului penal pe motiv că urmărirea penală a fost efectuată de o persoană neîmputernicită, argumentând că conform normelor de procedură penală ofițerul de urmărire penală este împuternicit cu astfel de drepturi.

La stabilirea pedepsei inculpatului instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75, 90 Cod penal, aceasta fiind echitabilă în raport cu fapta comisă.

Cît privește apelul succesului părții vătămate, instanța de apel a considerat că acesta urmează a fi respins, argumentând că mărimea prejudiciului moral încasat de instanța de fond este echitabil, ținând cont de suferințele psihice și fizice care i-au fost provocate părții vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpatului.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, cu recurs ordinar a contestat-o acuzatorul de stat, care, invocând temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei contestate cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată invocând că instanța de apel la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de explicațiile Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 *“Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”*, de art. 61, 75 Cod penal, precum și de faptul că inculpatul vina în comiterea infracțiunii nu a recunoscut-o, iar paguba materială cauzată părții vătămate nu a restituit-o. Consideră că instanța neîntemeiat a aplicat în privința lui Macari D. prevederile art. 90 Cod penal, fără a ține cont că iresponsabilitatea pe care a manifestat-o inculpatul la trafic a generat survenirea consecințelor grave și anume traumarea unei bătrîne în stația de autobuse;

6.1. Împotriva hotărîrilor pronunțate în cauză a declarat recurs ordinar avocatul Conțescu Mihail în numele inculpatului, care, invocând temeiurile de drept prevăzute la pct. 6), 10) alin. 1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea acestora cu pronunțarea unei noi hotărîri de încetare a procesului penal, ori stabilirea unei pedepse mai blînde cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, cu excluderea pedepsei complimentare privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În argumentarea soluției solicitate recurentul a invocat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și anume: asupra faptului că ofițerul de urmărire penală A. Soroceanu, nu a fost împuternicit cu atribuția de a

efectua urmărirea penală așa cum prevede art. 56 alin(2¹) lit. c) Cod de procedură penală. Prin urmare, reieșind din prevederile art. 94 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, toate probele acumulate nu pot fi puse la baza sentinței și urmează a fi excluse din dosar, pe motiv că au fost obținute de o persoană care nu a avut dreptul să efectueze acțiuni procesuale în cauza penală.

Astfel, consideră că reieșind din faptul că urmărirea penală a fost efectuată de către o persoană neîmputernicită, raportul cu propunerea de punere sub învinuire este nul, iar pe cale de consecință este nulă și ordonanța de punere sub învinuire.

Totodată, consideră, că instanțele de fond incorect i-au aplicat lui Macari D. pedeapsa complementară, fără a lua în considerație toate circumstanțele cauzei și anume: persoana celui vinovat și condițiile de viață ale acestuia, care este angajat în câmpul muncii, se caracterizează pozitiv, nu are antecedente penale, permisul de conducere este unica sursă de existență a familiei sale, iar privarea de permisul de conducere ar pune în dificultate materială familia inculpatului. A mai invocat că, excluderea pedepsei complimentare ar facilita recuperarea mai rapidă a prejudiciului cauzat prin infracțiune.

7. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție decide inadmisibilitatea acestora, deoarece sunt vădit neîntemeiate, din următoarele considerente.

7.1.Cu referire la recursul ordinar declarat de acuzatorul de stat

Potrivit textului recursului, acuzatorul de stat invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel pct. 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care stipulează că hotărîrea instanței de apel conține o eroare de drept atunci cînd sau aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal constată că, motivele invocate de recurent nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Totodată, Colegiul reține că acuzatorul de stat este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor făptuitorului, însă critică hotărîrile contestate în partea pedepsei, nefiind de acord cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

În acest sens, instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Astfel, lui Macari Dumitru în baza art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal, i-a fost

stabilită pedeapsa de 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, executarea pedepsei închisorii fiind suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

În conformitate cu prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca aceasta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă, în limitele de la 1 la 5 ani. Excepție de la aceasta regulă, potrivit alin.(4) al art. 90 Cod penal fac doar infracțiunile deosebit de grave, excepțional de grave, cât și în cazul recidivei.

Infracțiunea de comiterea căreia Macari D. a fost recunoscut vinovat și condamnat (art.264 alin.(3) lit.a) Cod penal), prevede pedeapsa închisorii de la 3 la 7 ani, iar potrivit art. 16 Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor grave.

Generalizînd cele expuse mai sus, instanța de recurs reține, că pedeapsa numită lui Macari Dumitru, este în limitele sancțiunii prevăzute în art. 264 alin. (3) Cod penal, iar la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal nu au fost stabilite impedimente. Astfel, în speță lipsesc careva circumstanțe agravante, inculpatul a comis o infracțiune din imprudență pentru prima dată, este caracterizat pozitiv, precum și faptul că inculpatul are o vîrstă înaintată, au permis instanței de judecată, să-i aplice lui Macari Dumitru o pedeapsă echitabilă, care corespunde prevederilor art. 7, 61, 75 și 90 Cod penal, hotărîre, pe care Colegiul penal o apreciază ca fiind corectă și legală.

Prin urmare, analizînd materialele cauzei, Colegiul penal nu constată vre-o eroare de drept ce ar afecta legalitatea hotărîrii judecătorești contestate de către procuror.

7.2. Cu referire la recursul avocatului Conțescu Mihail în numele inculpatului Macari Dumitru

Colegiul penal, constată că la cercetarea cauzei, instanța de apel a ținut cont în plină măsură de prevederile articolelor 26, 27, 99-101 Cod procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele administrate de părți, le-a verificat minuțios, le-a dat o apreciere justă, prin prisma pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor, iar în ansamblul, din punct de vedere al coroborării lor, întemeiat a dedus concluzia că, fapta inculpatului, întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

În conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În cazul dat, instanța de apel la examinarea apelurilor declarate a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, **a verificat și a apreciat** conținutul probelor și valoarea lor probatorie, cu expunerea analizei desfășurate și minuțioasă a acestora în textul deciziei instanței de apel, precum și s-a pronunțat asupra tuturor motivele invocate în apeluri.

Colegiul ține să remarce că Curtea de Apel întemeiat a respins solicitarea avocatului Conțescu M. în partea ce ține de încetarea procesului penal din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 94 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, în procesul penal nu pot fi admise ca probe și prin urmare nu pot fi puse la baza sentinței sau altor hotărâri judecătorești datele care au fost obținute de o persoană care **nu are dreptul să efectueze acțiuni procesuale în cauza dată.**

Reieșind din prevederile art. 57 Cod de procedură penală și art. 3 pct. 6) din Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală nr. 333-XVI din 10.11.2006 **ofițerul de urmărire penală**, este persoana care în numele statului **are obligația de a porni**, în limitele competenței, urmărirea penală în cazul în care este sesizat, în modul prevăzut de legislație, că s-a săvârșit o infracțiune și de **a efectua acțiunile necesare** în vederea constatării faptei penale și a persoanei vinovate.

Prin urmare, alegațiile avocatului referitor la faptul că urmărirea penală a fost efectuată de o persoană care nu are dreptul să efectueze acțiuni procesuale în cauza dată, sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse.

Totodată, Colegiul penal conchide că deși se constată că la materialele cauzei lipsește rezoluția conducătorului organului de urmărire penală privind repartizarea cauzei ofițerului A. Soroceanu pentru efectuarea urmăririi penale, această eroare nu este suficientă pentru a desființa o hotărâre judecătorească și a înceta procesul penal.

În opinia instanței de recurs, nu sînt întemeiate nici motivele de critică referitor la prezența în speță a temeiurilor prevăzute în pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, prin care se tinde la faptul că: „s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale”.

Sub acest aspect și cu referire la argumentele din recursul avocatului că instanțele ierarhic inferioare au aplicat inculpatului o pedeapsă nemotivată în baza prevederilor art. 75 Cod penal, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărîrilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 5 din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel corect au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind pedeapsa aplicată inculpatului în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținînd cont de prevederile art. 61, 75 și 90 Cod penal, conform cărora persoanei recunoscute vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvîrșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Totodată, Colegiul penal respinge ca fiind nefondată solicitarea recurentului în partea ce ține de posibilitatea excluderii pedepsei complementare privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

La acest capitol, Colegiul reține că, în Hotărîrea explicativă al Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 11 noiembrie 2013, *“Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale”* în pct. 10 este specificat că, *“potrivit prevederilor art.78 alin.(2) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvîrșirea infracțiunii, pedeapsa complementară care nu este obligatorie („cu sau fără”) prevăzută de lege pentru infracțiunea săvîrșită poate fi înlăturată, iar în cazul în care pedeapsa complementară este obligatorie aceasta poate fi*

înlăturată numai în condițiile art.79 alin.(1) Cod penal”.

Astfel, sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, prevede pedeapsa complementară obligatorie – *privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 4 ani.*

Prin urmare, circumstanțele la care face trimitere avocatul, și anume - persoana inculpatului, circumstanțele atenuante, a comis pentru prima data o infracțiune din imprudență, lipsa circumstanțelor agravante, sunt împrejurări obișnuite, care caracterizează inculpatul, împrejurări de fapt care nici într-un mod nu micșorează esențial gravitatea infracțiunii comise și consecințele acesteia, astfel nu se încadrează în cele excepționale, deoarece nu corespund cerințelor de apreciere descrise în art.79 alin.(1) Cod penal.

Circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile atacate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că instanțele au aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată conform prevederilor legale, prin urmare recursul ordinar declarat de avocat în numele inculpatului este vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2014 și de avocatul Mihail Conțescu în numele inculpatului Dumitru Macari, împotriva sentinței Judecătoria Centru, mun. Chișinău din 27 iunie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2014, în cauza penală în privința lui *Macari Dumitru Mihail*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, publicată la 19 martie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti